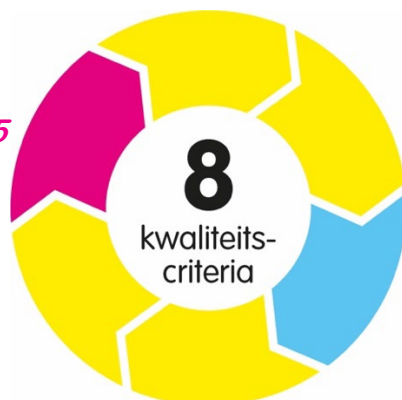

Educatieve bachelor in het lager onderwijs

Opleidingsaudit

12-13-14 november 2025

Dagdagelijkse kwaliteitszorg

Howest opleidingstoets
21 december 2022

Situering opleiding

De Educatieve bachelor in het lager onderwijs (BALO) is een driejarige opleiding van 180 studiepunten. De opleiding Lager onderwijs wordt aangeboden als reguliere dagopleiding. Daarnaast biedt de opleiding ook twee verkorte trajecten in afstandsonderwijs aan voor studenten die reeds een bachelor- of masterdiploma behaalden. Het eerste verkorte traject (VT1) telt 58 studiepunten en focust specifiek op afgestudeerde leerkrachten kleuteronderwijs of secundair onderwijs (VKS 6 of hoger) die les willen geven aan de doelgroep lager onderwijs. Het tweede verkorte traject (VT2) telt 97 studiepunten en staat open voor alle afgestudeerde bachelors en masters zonder lerarendiploma. De verkorte trajecten kunnen gevolgd worden als modeltraject, gepersonaliseerd traject, VDAB-traject en LIO-traject.

In academiejaar 2024-2025 volgden in totaal 142 VTE studenten de opleiding (217 koppen), waarvan 103 VTE als reguliere dagstudent (124 koppen). In het verkort traject zaten 39 VTE afstandsstudenten (93 koppen), waarvan ongeveer een kwart als VT1-studenten en ongeveer driekwart als VT2-student.

De opleiding maakt deel uit van de cluster School of Education. Binnen de cluster werken de opleidingen kleuteronderwijs (BAKO) en lager onderwijs (BALO) nauw samen. De lectoren vormen één team, het opleidingsteam basisonderwijs (BABO), aangestuurd door een gezamenlijke opleidingscoördinator.

De opleiding is gehuisvest op campus Brugge station. Voor studenten van het verkort afstandstraject benut de opleiding haar campus te Brugge, alsook de campus te Oudenaarde.

Kwaliteit opleiding

Sterke punten

- **Kwaliteitscriterium 1:** De opleiding vertrekt vanuit een sterke visie, die ze actief en expliciet uitdraagt. De stakeholders herkennen de visie in de werking van de opleiding.
- **Kwaliteitscriterium 1:** De opleiding realiseert het principe van congruent opleiden. Studenten ervaren de nadruk op bewegend leren en outdoor learning eveneens als een rode draad doorheen de opleiding.
- **Kwaliteitscriterium 1:** In de opleiding is sterk leiderschap aanwezig, dat instaat voor de beleidsontwikkeling van de opleiding.
- **Kwaliteitscriterium 1:** De opleiding staat open voor feedback en vernieuwing en gaat hier daadkrachtig mee aan de slag. Daarnaast neemt de opleiding proactief actie om tegemoet te komen aan maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de invoering van de nieuwe minimumdoelen en het kennisrijk curriculum.
- **Kwaliteitscriterium 1:** De opleiding is duidelijk verankerd in de visie, waarden en het strategisch beleid van de hogeschool en vertaalt deze consequent naar haar eigen beleid en de onderwijspraktijk.

- **Kwaliteitscriterium 1: Verkorte trajecten:** De opleiding engageert zich om zij-instromers op te leiden tot leerkracht, een maatschappelijk relevante keuze die aansluit bij de noden in het werkveld.
- **Kwaliteitscriterium 2:** Het competentieprofiel is gekend en gedragen door het opleidingsteam en de stakeholders. De leerresultaten situeren zich op niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.
- **Kwaliteitscriterium 2:** De opleidingscoördinator bewaakt het geheel van leerresultaten en leerdoelen op het niveau van de opleidingsonderdelen.
- **Kwaliteitscriterium 2:** De visie van de opleiding geeft kleur aan de geformuleerde leerdoelen.
- **Kwaliteitscriterium 2:** De opleiding voert een transparante communicatie naar studenten omtrent de beoogde leerresultaten en de leerdoelen. Een visuele voorstelling van de leerresultaten geeft aan studenten een herkenbare kapstok.
- **Kwaliteitscriterium 2: Regulier traject:** In het opleidingsonderdeel creatief agogisch denken komt het leerresultatenkader expliciet aan bod.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** De opleidingen kleuter- en lager onderwijs bundelen hun krachten bij de opmaak en vormgeving van de programma's, die sterk gelijklopend zijn. In de meeste opleidingsonderdelen krijgen de studenten kleuter- en lager onderwijs echter apart les, waarmee de opleiding de inhoudelijke focus op de doelgroep garandeert.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Het contact en de interactie tussen studenten kleuter- en lager onderwijs – in twee gezamenlijke opleidingsonderdelen – wordt door de studenten zelf als verrijkend ervaren.
- **Kwaliteitscriterium 3: Verkorte trajecten:** De opleiding voorziet twee verkorte programma's voor zij-instromers, als antwoord op het structurele lerarentekort. De opleiding stemt de verkorte programma's af op de noden van de doelgroep door in grote mate in te zetten op afstandsonderwijs, wat de studenten waarderen.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Uit de competentiematrix blijkt dat de leerresultaten richting geven aan het programma. Ook de visie van de opleiding krijgt een vertaling in het curriculum (vb. bewegend leren in vital schools).
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Het programma toont een logische opbouw en samenhang. Het is helder gestructureerd rond vijf goedgekozen pijlers, passend bij het beroepsprofiel van de leraar. De curriculumpijler praktijk reflecteert de praktijkgerichte insteek van de opleiding. In elk semester programmeert de opleiding een opleidingsonderdeel stage, waarbij de complexiteit en de duur van de stages gaandeweg toeneemt. Daarnaast leggen de opleidingsonderdelen ook steeds de link naar de praktijk.
- **Kwaliteitscriterium 3: Verkorte trajecten:** De programma's kennen een logische opbouw. De pijler praktijk reflecteert de praktijkgerichte insteek van de opleiding.
- **Kwaliteitscriterium 3: VT2:** Het opleidingsonderdeel werkveldverkenning kan niet gevolgd worden als LIO, een bewuste keuze van de opleiding zodat studenten hun eerste stappen in het werkveld zetten onder continue begeleiding van een stagementor.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Het opleidingsprogramma laat de ruimte om adaptief in te spelen op actuele ontwikkelingen en uitdagingen.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** De studenten ervaren het modulesysteem in het eerste opleidingsjaar als een unieke troef. Het speelt een rol bij hun keuze voor de lerarenopleiding aan Howest.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Het aanbod voor internationalisering is voldoende ruim en toegankelijk, met een goed evenwicht tussen verplichte activiteiten en vrijblijvende activiteiten. Studenten worden goed geïnformeerd over de mogelijkheden aangaande studie-uitwisseling en stage.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** De studenten worden formeel betrokken bij de evaluatie en bijsturing van het programma en de leeromgeving via de jaarlijkse bevraging van de opleidingsonderdelen en via de opleidingsraad.
- **Kwaliteitscriterium 3:** Studenten voelen zich gehoord, geven aan dat alles bespreekbaar is en merken dat de opleiding met hun feedback aan de slag gaat.
- **Kwaliteitscriterium 4: Regulier traject:** De leeromgeving laat zich kenmerken door een praktijkgerichte aanpak, het principe van congruent opleiden, de nabijheid van lectoren en tot slot de persoonlijke aanpak van de studenten. De opleiding hanteert een variatie aan werk-, groepeerings- en evaluatievormen.
- **Kwaliteitscriterium 4: Verkorte trajecten:** De leeromgeving is afgestemd op de leerdoelen en de noden van de doelgroep. De studenten spreken positief over de nabijheid van de lectoren en de persoonlijke aanpak.
- **Kwaliteitscriterium 4: Verkorte trajecten:** Via online monitoraten ondersteunt de opleiding het studeren vanop afstand. Enkele specifieke vaardigheden pakt de opleiding aan op campus, evenals de stagecoaching.

- **Kwaliteitscriterium 4:** De leermaterialen zijn gevarieerd, actueel, onderbouwd vanuit de literatuur en toegankelijk opgesteld. Het leerplatform is visueel en inhoudelijk sterk vormgegeven.
- **Kwaliteitscriterium 4:** De toetsing van de studenten verloopt transparant, valide en betrouwbaar, conform de Howest-richtlijnen.
- **Kwaliteitscriterium 4:** De evaluatie van de stages gebeurt kwalitatief met heldere evaluatieformulieren, focusdoelen per stageperiode en een duidelijke rol voor de stagecommissie die voor een goede kalibrering van de scores zorgt.
- **Kwaliteitscriterium 4:** De opleiding geeft informatierijke feedback aan de studenten, veelal mondeling.
- **Kwaliteitscriterium 4:** In de opdrachtenfiches geeft de opleiding expliciet aan hoe studenten artificiële intelligentie al dan niet kunnen en mogen inzetten bij het maken van de opdracht.
- **Kwaliteitscriterium 5:** De studentenbegeleiding in de opleiding is goed en breed georganiseerd, met aandacht voor de noden van haar studenten. De begeleiding wordt door studenten omschreven als persoonlijk en laagdrempelig.
- **Kwaliteitscriterium 5:** Regulier traject: De opleiding zet voor alle eerstejaarsstudenten in op remediëring Nederlands, Frans en wiskunde via het opleidingsonderdeel kompas. Ze hanteert de een 70%-cesuur in de evaluatie om het belang van een goede en broodnodige basis te benadrukken. Voor Nederlands kunnen studenten ook bij de taalcoach terecht.
- **Kwaliteitscriterium 5:** Regulier traject: Voor Frans start de opleiding bij de basis. Middels speelse werkvormen, oefeningen in kleine groep en de nabijheid van de lector slaagt de opleiding erin om stap voor stap zelfvertrouwen op te bouwen bij de studenten.
- **Kwaliteitscriterium 5:** Reguliere traject: Studenten zijn tevreden over de begeleiding bij de stages.
- **Kwaliteitscriterium 5:** Verkorte trajecten: De coördinator van het afstandstraject voert een intakegesprek met alle instromende studenten en communiceert helder over haar verwachtingen en de studiebelasting.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Samenwerking met het werkveld is structureel aanwezig in de opleiding, via de stages die in elke opleidingsfase verweven zitten. Het werkveld is tevreden over het nauwe contact met de opleiding en de heldere informatie die ze krijgt.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Regulier traject: Met het systeem van ankerscholen in het eerste opleidingsjaar heeft de opleiding de eerste stappen gezet richting samen opleiden.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Via de stuurgroep kan de opleiding structureel en systematisch input verzamelen van het werkveld. Het werkveld looft de open houding van de opleiding.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Onderzoek, dienstverlening en onderwijs versterken elkaar aantoonbaar. Studenten ervaren een sterke nexus tussen onderwijs en onderzoek, werkveldpartners erkennen de opleiding als waardevolle kennispartner.
- **Kwaliteitscriterium 7:** Regulier traject: De opleiding toetst het bereiken van de leerresultaten op integratieniveau en op VKS 6-niveau via drie afsluitende toetsen: leerbegeleiding, onderzoekend ontwerper en stage 5. Uit de eindtoetsen en de feedback van het werkveld blijkt dat de studenten het gewenste niveau behalen en het eindniveau zo gegarandeerd is.
- **Kwaliteitscriterium 7:** Regulier traject en VT1: Studenten zijn startklaar en staan didactisch en inhoudelijk sterk voor de klas.
- **Kwaliteitscriterium 7:** De beoordelingsprocedure en – criteria van de afsluitende toetsen zijn helder uitgeschreven voor de lectoren, de studenten en het werkveld. De evaluatie verloopt transparant en betrouwbaar.
- **Kwaliteitscriterium 7:** De opleiding heeft de coachingssessies in het kader van de onderzoekende ontwerper uitgeschreven, waarmee ze haar aanpak heeft geüniformeerd.
- **Kwaliteitscriterium 8:** De opleiding is gedragen door een sterk team, dat kritisch is voor zichzelf en met warmte over de opleiding en de studenten spreekt.
- **Kwaliteitscriterium 8:** De doorgedreven samenwerking tussen de opleidingen kleuter- en lager onderwijs zorgt voor een efficiëntiewinst enerzijds en creëert ook kansen tot uitwisseling anderzijds.
- **Kwaliteitscriterium 8:** Het team heeft een diverse en complementaire samenstelling, en beschikt over de nodige expertise om de opleiding vorm te geven.
- **Kwaliteitscriterium 8:** In de opleiding heerst een sterke overleg- en verbetercultuur. De opleiding stuurt consequent bij naar aanleiding van signalen die ze krijgt en actuele ontwikkelingen.
- **Kwaliteitscriterium 8:** Nieuwe collega's komen steeds in een systeem van co-teaching terecht en ontvangen zo de nodige ondersteuning.

Ontwikkelpunten

- **Kwaliteitscriterium 1:** Expliciteer de processen en procedures die in de opleiding aanwezig zijn, reflecteer over de rol van de opleidingscoördinator hierin en spreid ze doorheen de tijd om de werkdruk bij de opleidingscoördinator structureel te verlichten.
- **Kwaliteitscriterium 1:** Gebruik het jaaractieplan optimaal als werkinstrument. Ga meer planmatig en systematisch te werk, stel prioriteiten en ontwikkel een strategisch plan van aanpak om gefaseerd aan prioritaire beleidsprojecten te werken (vb. minimumdoelen, kennisrijk curriculum).
- **Kwaliteitscriterium 1:** Bewaak de impact van het stijgende studentenaantal en neem waar mogelijk actie om de huidige kwaliteit van het onderwijs te handhaven.
- **Kwaliteitscriterium 3:** Versterk de integratie tussen theorie en praktijk door de koppeling tussen beiden expliciet en consequent te benoemen, ondersteun de integratie door te werken met scaffolds en laat studenten verwoorden waarom ze bepaalde keuzes maken in functie van het leerproces van de leerlingen.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Communiceer en expliciteer de onderzoekscyclus sterker naar studenten, zodat zij niet alleen de stappen doorlopen maar ook begrijpen waarom en hoe deze toepasbaar is in hun praktijk. Integreer daarbij recente inzichten rond evidence-informed onderwijs in het curriculum.
- **Kwaliteitscriterium 3: VT2:** Zet expliciet in op de ontwikkeling van de onderzoekende vaardigheden in het domein van leraarschap en evidence-informed onderwijs, zodat een goede verwerving van het bijbehorende leerresultaat wordt gegarandeerd.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Bewaak de kwaliteit van buitenlandse stageplaatsen. Volg de activiteiten van studenten strikt op.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Lever elk academiejaar de nodige inspanningen om het beoogde aantal studenten in de opleidingsraad te halen en zo representatieve feedback te verkrijgen voor alle opleidingsjaren.
- **Kwaliteitscriterium 3: Verkorte trajecten:** Breng de feedback en input van de studenten formeel, gestructureerd en systematisch in kaart. Kies daarbij voor een haalbare aanpak.
- **Kwaliteitscriterium 4: Regulier traject:** Integreer het nieuwe kader rond evidence-informed onderwijs van Leerpunt in de syllabi van leer-kracht en/of daadkracht.
- **Kwaliteitscriterium 4: Regulier traject:** Communiceer helder over de relevantie van de opdrachten en hou ze waar nodig kritisch tegen het licht.
- **Kwaliteitscriterium 4: VT2:** Creëer meer begeleide oefenkansen en interactie met medestudenten en lectoren om de ontwikkeling van praktijkgerichte vaardigheden te ondersteunen en het leraarschap in de vingers te krijgen, daar het aantal contactmomenten momenteel te beperkt is.
- **Kwaliteitscriterium 4:** Verkorte trajecten: Versterk de invulling van de stagecoaching, zodat student beter voorbereid participeren en meer diepgang bereikt kan worden.
- **Kwaliteitscriterium 4:** Verkorte trajecten: Werk expliciet aan samenwerkingsvaardigheden, aangezien deze deel uitmaken van de leerresultaten.
- **Kwaliteitscriterium 5: Reguliere traject:** Bekijk hoe het stagebezoek kan worden aangevuld met bijkomende of alternatieve vormen van opvolging.
- **Kwaliteitscriterium 5: VT2:** Bewaak de kwaliteit van de LIO-mentoren, want door het lerarentekort in de scholen zijn de LIO-mentoren vaak overbevestigd en staat de begeleiding van LIO-studenten onder druk.
- **Kwaliteitscriterium 5: Verkorte trajecten:** Versterk de begeleiding van stage- en LIO-studenten. Verken hiertoe de mogelijkheden van samen opleiden.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Bouw het samen opleiden met het werkveld verder uit.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Breng stagementoren samen om te werken aan een gemeenschappelijke taal en een gedeelde verantwoordelijkheid.
- **Kwaliteitscriterium 6:** Bouw een structurele alumniwerking uit. Zoek manieren om de band met de alumni systematisch en formeel aan te houden en te versterken.
- **Kwaliteitscriterium 7:** Bewaak dat de opdracht van leerbegeleiding zich steeds situeert op niveau van de klaswerking, in de fase van de brede basiszorg.
- **Kwaliteitscriterium 7:** Versterk de expliciete koppeling tussen theorie en praktijk zodat studenten hun professioneel handelen onderbouwd kunnen verantwoorden tegenover ouders, collega's en de onderwijsinspectie.

- **Kwaliteitscriterium 7:** Verplicht deelname aan oudercontacten, teamvergaderingen, toezichten en andere schoolgebonden taken tijdens de stages, opdat studenten meer vertrouwd geraken met het uitvoeren van de bredere rollen en administratieve taken.
- **Kwaliteitscriterium 7: VT2:** Hertekenen het traject voor VT2-studenten om tegemoet te komen aan de bezorgdheden die er zijn op het vlak van de verwerving van onderzoeksvaardigheden, het beperkt aantal oefenkansen in nabijheid van een lector, de eerder vrijblijvende invulling van stagecoaching en de begeleiding en opvolging van LIO-studenten en op die manier het eindniveau sterker te garanderen.
- **Kwaliteitscriterium 8:** Bewaak de werkdruk in het opleidingsteam, alsook de werkdruk bij de opleidingscoördinator. Werk aan een haalbare en duurzame samenwerking.

Suggesties ter verbetering

- **Kwaliteitscriterium 1:** Geef de holistische benadering van leerlingen, de aandacht voor mens en maatschappij en het belang van muzische vaardigheden een prominentere plaats in de visie om de eigenheid van de opleiding nog meer zichtbaar te maken en om de opleiding nog sterker te profileren in het onderwijslandschap.
- **Kwaliteitscriterium 2:** Vertaal de domeinspecifieke leerresultaten naar opleidingsspecifieke leerresultaten, die sprekend zijn voor de identiteit van de opleiding.
- **Kwaliteitscriterium 3: Regulier traject:** Overweeg om het aantal theoretische kaders in de opleiding te beperken en de overblijvende kaders met meer diepgang te behandelen en de integratie in de praktijk beter te ondersteunen.
- **Kwaliteitscriterium 3: Verkorte trajecten:** Verken de mogelijkheden wat betreft internationalisering @home, in analogie met wat nu reeds in de reguliere opleiding gebeurt.
- **Kwaliteitscriterium 4: Regulier traject:** Overweeg om meer gebruik te maken van handboeken in plaats van syllabi om te vermijden dat theoretische inzichten te sterk worden vereenvoudigd en essentiële informatie en nuance verloren zou kunnen gaan.
- **Kwaliteitscriterium 5: Reguliere traject:** Overweeg de infosessie – ter voorbereiding op de overstap naar het werkveld – zodanig te organiseren dat studenten meerdere sessies kunnen bijwonen.

De opleidingsaudit als onderdeel van continue verbetering

De resultaten van de audit van de **Educatieve bachelor in het lager onderwijs** worden voorgelegd aan het directiecomité en het bestuurscomité van Howest. De aandachtspunten en suggesties van het panel worden opgenomen in het jaarrapport kwaliteitszorg van de opleiding en omgezet in actiepunten. De actiepunten die bijdragen aan de strategische doelstellingen van Howest worden opgenomen in de beleidsplannen van de cluster en de daaruit voortvloeiende actieplannen van de **Educatieve bachelor in het lager onderwijs**. De beleidsplannen worden opgevolgd door het management en jaarlijks geëvalueerd en herbekeken. Op deze manier werken we continu aan de optimalisering van de kwaliteit van de opleiding.

Samenstelling panel

Voorzitter

Els Consuegra, VUB

Werkvelddeskundige

Rebekka Buyse, VBS De Klimtoren

Procesbegeleider en secretaris

Stefanie Van der Jeugt, VLUHR KZ

Vakdeskundige

Jo van den Hauwe, AP Hogeschool Antwerpen

Howest student

Kasper De Craene, Bachelor in het sociaal werk

Programma audit

12 november 2025 - focus op de Educatieve bachelor in het kleuteronderwijs (BAKO)

10:00-12:30	Intern beraad panel en middagmaal
12:30-13:30	Gesprek met opleidingsverantwoordelijken (BAKO en BALO)
13:30-14:00	Intern beraad panel
14:00-15:00	Speeddates met opleidingsvertegenwoordigers (BAKO)
15:00-16:00	Intern overleg panel
16:00-17:00	Gesprek met studenten (BAKO)
17:00-17:15	Intern overleg panel
17:15-18:15	Gesprek met docenten (BAKO)
18:15-18:30	Intern overleg panel
18:30-19:30	Gesprek met werkveldvertegenwoordigers en recente alumni (BAKO)

13 november 2025 - focus op de Educatieve bachelor in het lager onderwijs (BALO)

9:00-11:00	Intern beraad panel en middagmaal
11:00-12:00	Gesprek met opleidingsverantwoordelijken (BAKO en BALO)
12:00-13:00	Intern beraad panel
13:00-14:00	Speeddates met opleidingsvertegenwoordigers (BALO)
14:00-15:00	Intern overleg panel
15:00-16:00	Gesprek met studenten (BALO)
16:00-16:15	Intern overleg panel
16:15-17:15	Gesprek met docenten (BALO)
17:15-17:30	Intern overleg panel
17:30-18:30	Gesprek met werkveldvertegenwoordigers en recente alumni (BALO)

14 november 2025

9:00-12:30	Intern beraad panel en inloopspreekuur
12:30-14:00	Afsluitend co-creatief gesprek met opleidingsverantwoordelijken (BAKO en BALO)
14:00-15:00	Eindberaad en middagmaal
15:00-15:30	Terugkoppeling van bevindingen en overwegingen